

- 9) zabezpieczeń przed oddziaływaniem ciepła;
- 10) stanu technicznego i rozmieszczenia zaworów;
- 11) stopnia zanieczyszczenia powierzchni wymiany ciepła.

§ 6. W ramach przeglądu przyrządów zabezpieczających sprawdza się:

- 1) prawidłowość zamontowania i działania przekazywanych zabezpieczających przed nadmiernym ciśnieniem;
- 2) szczelność zamknięcia zewnętrznych ciśnieniowych zaworów nadmiarowych.

§ 7. W ramach kontroli korozji poszczególnych elementów sprawdza się, w szczególności, stan techniczny rurociągów i wymienników oraz elastycznych elementów rurowych, z uwzględnieniem zabezpieczeń przed ich uszkodzeniami mechanicznymi.

§ 8. W przypadku stwierdzenia widocznego wycieku substancji kontrolowanej lub jego wykrycia:

- 1) za pomocą substancji lub preparatów chemicznych,
- 2) za pomocą ręcznego wykrywacza nieszczelności, w ilości przekraczającej 15 g w roku,
- 3) zarejestrowanego za pomocą zainstalowanych w pomieszczeniach, kanałach technologicznych, kanałach wentylacyjnych i innych miejscach czujników (wykrywaczy), w ilościach przekraczających 10 ppm

— należy niezwłocznie przystąpić do jego usunięcia.

§ 9. 1. Do sprawdzania szczelności urządzenia stosuje się jedną z następujących metod wykrywania:

- 1) lokalnych źródeł emisji substancji kontrolowanej — za pomocą przenośnego wykrywacza nieszczelności o dolnym progu czułości poniżej 15 g/rok;

- 2) globalnej emisji substancji kontrolowanej w pomieszczeniu — poprzez pomiar stężenia czynnika chłodniczego w powietrzu, za pomocą stacjonarnego urządzenia kontrolnego, o ciągłym działaniu i rejestracji pomiarów oraz dolnym progu czułości poniżej 10 ppm.

2. Metodę, o której mowa w ust. 1 pkt 1, stosuje się, jeżeli konstrukcja urządzenia umożliwia dostęp do każdego z badanych fragmentów urządzenia na całym obwodzie miejsca badania.

§ 10. Próbę szczelności za pomocą gazu obojętnego lub metodą próżniową przeprowadza się:

- 1) na części lub całości urządzenia, jeżeli nastąpił jednorazowy wyciek substancji kontrolowanej w ilości powyżej 10 % napełnienia;
- 2) na całości urządzenia, jeżeli ich przestój był dłuższy niż 1 rok.

§ 11. Dokonujący przeglądu szczelności powinien być wyposażony w:

- 1) okulary ochronne;
- 2) rękawice ochronne;
- 3) aparat umożliwiający oddychanie w przypadku dokonywania przeglądu urządzeń zawierających czynnik chłodniczy typu: R123, R124, R141b, R142b oraz R22 występujący w mieszaninach z R152a lub R218 albo R600a.

§ 12. Elementy elastyczne urządzeń podlegają wymianie w całości w przypadku stwierdzenia na nich zużycia mogącego przyczynić się do uwolnienia substancji kontrolowanej.

§ 13. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Gospodarki i Pracy: w z. *J. Piechota*

2009

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA GOSPODARKI I PRACY¹⁾

z dnia 16 sierpnia 2004 r.

w sprawie programów kursów, przeprowadzania egzaminów oraz wzoru świadectwa kwalifikacji w zakresie substancji kontrolowanych

Na podstawie art. 12 ust. 4 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o substancjach zubożających warstwę ozonową (Dz. U. Nr 121, poz. 1263) zarządza się, co następuje:

¹⁾ Minister Gospodarki i Pracy kieruje działem administracji rządowej — gospodarka, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 11 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Gospodarki i Pracy (Dz. U. Nr 134, poz. 1428).

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) zakres programu kursu początkowego oraz kursu uzupełniającego w zakresie substancji kontrolowanych;
- 2) skład oraz regulamin działania komisji egzaminacyjnej;
- 3) sposób organizowania i regulamin przeprowadzania egzaminów, w tym egzaminu poprawkowego;

4) zakres tematów egzaminacyjnych;

5) wzór świadectwa kwalifikacji.

§ 2. 1. Kursy początkowe i uzupełniające organizowane są w formie wykładów i zajęć praktycznych.

2. W ciągu jednego dnia wykłady i zajęcia praktyczne nie mogą trwać dłużej niż 8 godzin lekcyjnych.

§ 3. 1. Zakres programu kursu początkowego dla osoby dokonującej:

- 1) obrotu substancjami kontrolowanymi,
- 2) naprawy i obsługi technicznej urządzeń i instalacji chłodniczych zawierających substancje kontrolowane oraz obrotu tymi substancjami,
- 3) naprawy i obsługi technicznej oraz demontażu urządzeń i instalacji przeciwpożarowych, a także odzysku, recyklingu, regeneracji i unieszkodliwiania substancji w nich zawartych,
- 4) demontażu instalacji i urządzeń, odzysku substancji kontrolowanych, recyklingu, regeneracji i unieszkodliwiania oraz obrotu substancjami przeznaczonymi do tego celu

— określa załącznik nr 1 do rozporządzenia.

2. Zakres programu kursu uzupełniającego obejmuje:

- 1) stan prawny dotyczący substancji kontrolowanych;
- 2) aktualną praktykę w zakresie postępowania z odzyskanymi substancjami kontrolowanymi, odpadami tych substancji oraz wyrobami, urządzeniami i instalacjami zawierającymi takie substancje;
- 3) aktualne informacje o stosowanych zamiennikach dla substancji kontrolowanych.

§ 4. Osoba, która ukończyła kurs początkowy lub uzupełniający, otrzymuje zaświadczenie o jego odbyciu wydawane przez podmiot prowadzący kurs.

§ 5. 1. Egzaminy przeprowadza się co najmniej raz na dwa miesiące.

2. Terminy oraz miejsca przeprowadzania egzaminów wyznacza podmiot organizujący egzamin z co najmniej 14-dniowym wyprzedzeniem.

§ 6. 1. Egzamin składa się z części teoretycznej obejmującej sprawdzenie wiedzy teoretycznej oraz części praktycznej obejmującej sprawdzenie umiejętności praktycznych w zakresie określonym w załączniku nr 1 do rozporządzenia, z uwzględnieniem, w szczególności:

- 1) ogólnych środków zapobiegających wyciekom substancji kontrolowanych do środowiska;
- 2) wiedzy z zakresu substancji kontrolowanych i substancji dla nich alternatywnych;

3) wpływu substancji kontrolowanych na środowisko oraz ogólnych przepisów prawnych dotyczących substancji kontrolowanych, a także postępowania z odpadami substancji kontrolowanych oraz wyrobów, urządzeń i instalacji zawierających takie substancje;

4) oznakowania substancji kontrolowanych oraz wyrobów, urządzeń i instalacji zawierających te substancje;

5) zakładania kart urządzeń dla instalacji zawierających powyżej 3 kg substancji kontrolowanych;

6) prowadzenia ewidencji substancji kontrolowanych;

7) umiejętności praktycznych w zakresie postępowania z substancjami kontrolowanymi, w tym w szczególności odzysku, recyklingu, napełniania urządzeń i instalacji, wykrywania i likwidacji wycieków, posługiwania się sprzętem ochrony osobistej.

2. Część teoretyczną przeprowadza się w formie pisemnego testu wyboru, z czterema odpowiedziami do wyboru i jedną prawidłową odpowiedzią, składającego się z zestawu pytań odpowiadających tematyce określonej w lp. 1—6 załącznika nr 1 do rozporządzenia.

3. Część praktyczna odpowiada tematyce określonej w lp. 7 załącznika nr 1 do rozporządzenia.

4. Część teoretyczna składa się z:

- 1) 20 pytań dotyczących obrotu substancjami kontrolowanymi, dla osób, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 1;
- 2) 40 pytań dotyczących naprawy i obsługi technicznej urządzeń i instalacji chłodniczych zawierających substancje kontrolowane oraz obrotu tymi substancjami, dla osób, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 2;
- 3) 30 pytań dotyczących naprawy i obsługi technicznej oraz demontażu urządzeń i instalacji przeciwpożarowych, a także odzysku, recyklingu, regeneracji i unieszkodliwiania substancji w nich zawartych, dla osób, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 3;
- 4) 30 pytań dotyczących demontażu instalacji i urządzeń, odzysku substancji kontrolowanych, recyklingu, regeneracji i unieszkodliwiania oraz obrotu substancjami przeznaczonymi do tego celu, dla osób, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 4.

5. Pytania egzaminacyjne układa się w liczbie proporcjonalnej do zakresu tematyki wykładów prowadzonych w ramach programu kursu.

6. Część teoretyczna trwa nie krócej niż 90 minut.

§ 7. 1. Komisję egzaminacyjną powołuje się w składzie co najmniej pięcioosobowym, spośród osób posiadających wykształcenie wyższe i co naj-

mniej pięcioletni staż pracy związany z zakresem przedmiotowym egzaminu.

2. Komisja egzaminacyjna egzaminuje w składzie minimum trzech osób, spośród których ustala przewodniczącego i sekretarza.

3. Przewodniczącym komisji egzaminacyjnej powinna być osoba posiadająca wyższe wykształcenie techniczne i co najmniej ośmioletnią praktykę zawodową w dziedzinie urządzeń chłodniczych i klimatyzacyjnych, z zastrzeżeniem ust. 5.

4. W składzie komisji egzaminacyjnej przeprowadzającej egzamin powinna być osoba posiadająca co najmniej pięcioletnią praktykę zawodową w dziedzinie naprawy i obsługi technicznej urządzeń chłodniczych i klimatyzacyjnych.

5. Przewodniczącym komisji egzaminacyjnej do egzaminowania osób ubiegających się o świadectwo w zakresie naprawy i obsługi technicznej urządzeń przeciwpożarowych i obrotu tymi substancjami powinna być osoba posiadająca wyższe wykształcenie techniczne i co najmniej ośmioletnią praktykę zawodową w zakresie ochrony przeciwpożarowej.

§ 8. 1. Wynik egzaminu określa się jako „pozytywny” lub „negatywny”.

2. Wynik pozytywny egzaminu uzyskuje się po udzieleniu co najmniej 75 % prawidłowych odpowiedzi na pytania zawarte w części teoretycznej oraz po zaliczeniu części praktycznej.

3. Warunkiem przystąpienia do części praktycznej egzaminu jest pozytywne zaliczenie części teoretycznej.

§ 9. 1. Z przebiegu egzaminu komisja egzaminacyjna sporządza protokół, podpisywany przez przewodni-

czego, sekretarza i pozostałych członków komisji egzaminacyjnej, zawierający, w szczególności:

- 1) skład komisji egzaminacyjnej przeprowadzającej egzamin;
- 2) imiona i nazwiska oraz numer PESEL osób, które przystąpiły do egzaminu;
- 3) zakres zdawanego egzaminu;
- 4) wyniki części teoretycznej i praktycznej egzaminu.

2. Protokół, o którym mowa w ust. 1, przewodniczący komisji egzaminacyjnej przekazuje podmiotowi organizującemu egzamin.

§ 10. 1. Egzamin poprawkowy przeprowadza się po upływie co najmniej:

- 1) 30 dni od daty egzaminu, o którym mowa w § 6 ust. 1, jeżeli zdający nie zaliczył części teoretycznej;
- 2) 14 dni od daty egzaminu, o którym mowa w § 6 ust. 1, jeżeli zdający zaliczył część teoretyczną, a nie zaliczył części praktycznej.

2. Zdający, który nie zaliczył części praktycznej, przystępuje do egzaminu jedynie z tej części.

§ 11. Pytania egzaminacyjne ustalane są każdorazowo przez komisję egzaminacyjną i odpowiadają ściśle zakresowi programu określonego w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

§ 12. Wzór świadectwa kwalifikacji określa załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 13. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Gospodarki i Pracy: w z. *J. Piechota*

Załączniki do rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy
z dnia 16 sierpnia 2004 r. (poz. 2009)

Załącznik nr 1

Zakres programu kursu początkowego dla osoby dokonującej:

- 1) obrotu substancjami kontrolowanymi;
 - 2) naprawy i obsługi technicznej urządzeń i instalacji chłodniczych zawierających substancje kontrolowane oraz obrotu tymi substancjami;
 - 3) naprawy i obsługi technicznej oraz demontażu urządzeń i instalacji przeciwpożarowych, a także odzysku, recyklingu, regeneracji i unieszkodliwiania substancji w nich zawartych;
 - 4) demontażu instalacji i urządzeń, odzysku substancji kontrolowanych, recyklingu, regeneracji i unieszkodliwiania oraz obrotu substancjami przeznaczonymi do tego celu
- określa poniższa tabela.

Lp.	Tematyka wykładu/zajęcia	Minimalna liczba godzin lekcyjnych przewidzianych programem dla osób dokonujących czynności wymienionych w pkt:			
		1	2	3	4
1.	Ogólne zagadnienia dotyczące wpływu substancji kontrolowanych na środowisko, ogólne przepisy prawne i normy dotyczące substancji kontrolowanych oraz metody postępowania z odpadami substancji kontrolowanych, wyrobami, urządzeniami i instalacjami zawierającymi takie substancje	2	2	2	2
2.	Rodzaje substancji kontrolowanych, ich właściwości, oraz ich zamienników stosowanych: – w chłodnictwie i dziedzinach pokrewnych, – w ochronie przeciwpożarowej	1 + +	2 + -	1 - +	1 + -
3.	Budowa urządzeń i instalacji zawierających substancje kontrolowane oraz zagrożenia w nich występujące	-	2	1	1
4.	Wymagania w zakresie montażu, obsługi, konserwacji, naprawy i kontroli urządzeń i instalacji ze szczególnym uwzględnieniem bezpieczeństwa, wykrywania i zapobiegania emisji oraz kontroli szczelności	-	2	1	-
5.	Metody, systemy i urządzenia stosowane przy napełnianiu, odzysku, recyklingu, regeneracji substancji kontrolowanych	-	2	1	1
6.	Obowiązki podmiotów używających substancji kontrolowanych oraz instalacje i urządzenia zawierające te substancje, w tym: – oznakowania substancji kontrolowanych oraz wyrobów, urządzeń i instalacji zawierających te substancje, – zakładania kart urządzeń dla instalacji zawierających powyżej 3 kg substancji kontrolowanych, – prowadzenia ewidencji substancji kontrolowanych	1 + - +	2 + + +	1 + - +	1 + - +
7.	Zajęcia praktyczne w zakresie odzysku substancji kontrolowanych, badania szczelności, obsługi urządzeń i instalacji oraz posługiwania się sprzętem ochrony osobistej: – posługiwanie się schematem urządzenia, – nastawianie przyrządów regulacyjnych i zabezpieczających, – odczytywanie i interpretacja wskazań przyrządów, – sprawdzanie szczelności urządzeń przy użyciu wykrywaczy nieszczelności, – praktyczna obsługa stacji odzysku, – opróżnianie (odzysk), napełnianie instalacji, recykling (uzdatnianie) czynnika przy użyciu stacji odzysku, – posługiwanie się środkami ochrony indywidualnej, – dokumentowanie wykonanych czynności	1 - - - + + + + + - -	4 + + + + + + + + + +	1 - + + + + + + + + +	2 - - - + + + + + + +
	Razem liczba godzin	5	16	8	8

Znak „+” oznacza konieczność uwzględnienia tematu w prowadzonym kursie, natomiast znak „-” oznacza brak takiej konieczności.

WZÓR

Załącznik nr 2

.....
Podmiot przeprowadzający egzamin

ŚWIADECTWO KWALIFIKACJI

Na podstawie art. 12 ust. 4 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o substancjach zubożających warstwę ozonową (Dz. U. Nr 121, poz. 1263) Komisja stwierdza, że:

Pan/i
urodzony/a w

nr PESEL

posiada na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej kwalifikacje w zakresie *)
.....
.....

Świadectwo jest ważne do dnia

Nr **)

PESEL

(pieczęć podmiotu

przeprowadzającego

egzamin)

**Przewodniczący Komisji
Egzaminacyjnej**

Członkowie Komisji

....., dnia

*) Należy wpisać właściwe:

- 1) obrotu substancjami kontrolowanymi;
- 2) naprawy i obsługi technicznej urządzeń i instalacji chłodniczych zawierających substancje kontrolowane oraz obrotu tymi substancjami;
- 3) naprawy i obsługi technicznej urządzeń przeciwpożarowych i obrotu tymi substancjami;
- 4) demontażu instalacji i urządzeń, odzysku substancji kontrolowanych, regeneracji i unieszkodliwiania oraz obrotu substancjami przeznaczonymi do tego celu.

**) Numer świadectwa kwalifikacji składa się z 17 znaków. Integralną częścią numeru jest PESEL osoby, która pozytywnie złożyła egzamin. Numer PESEL wpisuje się w pierwszych 11 pozycjach. Sześć ostatnich pozycji w numerze przewidziane jest na indywidualny numer, składający się z cyfr i/lub wielkich liter, nadawany przez podmiot przeprowadzający egzamin. W przypadku nadania przez podmiot numeru krótszego niż sześć znaków brakujące pozycje uzupełnia się cyfrą zero.